

PETHES IMRE
(1864–1924)

drámai színész

Jászárokszálláson született 1864. december 18-án, Pethes János és Bathó Johanna hetedik gyermekeként. Édesapja követte elődei köztisztviselő hivatását: jegyző, kerületi adószedő majd Jász-Nagykun-Szolnok vármegye főszámvevője.

Pethes Imre az elemi iskolát és a gimnáziumot Jászberényben végezte. 1883-ban beiratkozott a budapesti egyetem jogi karára, majd bölcsészhallgató lett. 1887-ben felvették a Színiakadémiára, ahol 1890-ben színészi oklevelet szerzett.¹

Huszonhat éves volt, amikor a színészi pályát elkezdte. 1890-től 1902-ig vidéki társulatoknál játszott: Sopron, Debrecen, Pécs, Kassa, Nagyvárád, Szeged, Temesvár.

1902-ben a Vígszínházhoz szerződött. 1903-ban lépett fel először a Nemzeti Színházban, és haláláig a színház tagja maradt. 1923-tól a színház örökös tagja. 250 szerepet játszott el. Pátoszmentes játékaival a Nemzeti Színház modern stílusának egyik megalapítója lett. Egyik legnagyobb Shakespeare-színészünk volt, 25 Shakespeare-szerepet játszott. Tiszta, erős beszéde, egyéni szerepértelmezése, visszafogott játéka főként klasszikus művekben érvényesült.²

1918-ban nevezték ki a Színművészeti Akadémia tanárává. A Nemzeti Színházban nyolc darabot rendezett, köztük Rostand Cyrano de Bergeracját, Vörösmarty Czillei és a Hunyadiak c. drámáját, Schiller Haramiák c. színművét.

Főbb szerepei: Benedek (Sok hűhó semmiért); Petrucchio, Hamlet, VIII. Henrik, Lear király (Shakespeare); Tartuffe (Molière); Posa (Schiller: Don Carlos); Mefisztó (Goethe: Faust); Bánk bán, Tiborc, Petur bán (Katona: Bánk bán); Lucifer (Madách: Az ember tragédiája); Ibsen-darabokban: Rank (Nóra), Helmer, Löwborg (Hedda Gabler), Ralling, Gegers (Vadkacsa), Oswald (Kísértetek), Rörlund (A társadalom támaszai) stb.).³

„Sokoldalú és sokszínű színész volt, de leginkább a magyar alakok megformálása állt alkatához, lelkéhez a legközelebb. Eredeti magyar szerepei közül is kiemelkedik a Bánk bán, amelyben a címszerepet, Petúr bánt és Tiborcot is alakította. Az Ember tragédiájában játszotta Lucifert, Péter apostolt, az egyiptomi rabszolgát és az agg eretneket.” (És ez utóbbi, kis szerepeket már beérkezett, országosan elismert, vezető színész korszakában!)⁴

A Jászok Egyesületének tagjaként a jótékony célú műsoroknak fiával, Sándorral⁵ együtt állandó szereplője volt.

1924. november 24-én hunyt el Budapesten. A Kerepesi temetőben helyezték örök nyugalomra. Sírhelyét Csorba Géza szobrászművész által 1930-ban készült Thália síremléssel jelölte meg az utókor.⁶

Emlékét az egyesület, szülővárosa, Jászárokszállás és Jászberény kegyelettel őrzi: a Jászok Egyesülete emlékoszlopot állított Jászárokszálláson (1926), lakóházát emléktáblával jelölték meg, Jászberényben utcát neveztek el róla.

Jászberény, 2017.

Megjelent:

Dr. Suba Györgyné: Jászok Egyesülete Budapesten 1921–1946. Budapest, 2017. 182. p.

¹ SUGÁRNÉ: 2003, 185. p.

² <http://mek.niif.hu/02100/02139/html/sz20/223.html>

³ <http://mek.oszk.hu/00300/00355/html/ABC11587/12139.htm>

⁴ CENNER Mihály: Pethes Imre emlékezete In: Jászági Évkönyv Jászberény. 1994. 228. p.

⁵ Pethes Sándor (1899–1981) színművész.

⁶ https://www.kozterkep.hu/~27692/Pethes_Imre_siremleke_Budapest_1930.html